

Συλλογικό κείμενο *



Ακούστηκαν και γράφτηκαν πολλά όλες αυτές της μέρες για την κατάληψη στην Αχαρνών 78, άλλοτε σοβαρά και άλλοτε όχι, άλλοτε καλοπροαίρετα και άλλοτε όχι. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι άνοιξε με σοβαρούς όρους μια πλατιά συζήτηση γύρω από το κίνημα αλληλεγγύης, τα όρια και τον προσανατολισμό του. Σε αυτόν το προβληματισμό και όχι στις επιμέρους απόψεις που διατυπώθηκαν, θέλουμε να παρέμβουμε με το παρόν κείμενο θεωρώντας ότι στη συγκυρία που διανύουμε η συζήτηση περί αλληλεγγύης όπως αυτή συμπυκνώνεται γύρω από την προσφυγική κρίση, έχει για την Αριστερά ένα βαθύτερο, ίσως ακόμη και καταστατικό χαρακτήρα. Εστιάζουμε, λοιπόν, σε τρία βασικά σημεία που κατά τη γνώμη μας χρήζουν πολεμικής.

Το πρώτο σημείο είναι η άκριτη διαστολή της προβληματικής περί «υποκατάστασης του κράτους». Είναι όντως πραγματικό ότι τμήματα του κινήματος αλληλεγγύης και ιδιαίτερα εκείνα που εκκινούν ή περιστρέφονται γύρω από αναρχικά ή ελευθεριακά ρεύματα, αν και όχι μόνο, τείνουν πολλές φορές να προάγουν μια αντίληψη υποκατάστασης της κρατικής παρέμβασης. Αντίληψη που στο όνομα της αυτό-οργάνωσης και της αλληλεγγύης των από τα κάτω, μπορεί όντως να καταλήγει εν τέλει θύμα της στρατηγικής της αναδιάρθρωσης η οποία δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αποσκοπεί στην έξοδο του κράτους από ολόκληρη της σφαίρα της προνοιακής πολιτικής προς όφελος του λεγόμενου «τρίτου τομέα» της οικονομίας. Μιας έωλης δηλαδή συνάρθρωσης Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, οργανώσεων της 'κοινωνίας των πολιτών' και λοιπών ευαγών ιδρυμάτων της ιδιωτικής πρωτοβουλίας που θα αναλάβουν να καλύψουν τα «κενά» (sic) που αφήνει πίσω του ο νεοφιλελεύθερος εκσυγχρονισμός. Στρατηγική που καθόλου τυχαία έσπευσαν να οικειοποιηθούν οι όψιμοι οργανικοί διανοούμενοι της 'κυβερνώσας Αριστεράς' στα πλαίσια μάλιστα της «ενδυνάμωσης των κινήματων». Όσο ορθές και αν είναι όμως αυτές οι επισημάνσεις, όσο υπαρκτός και αν είναι ο κίνδυνος, τίποτα δεν δικαιολογεί την a priori αποστασιοποίηση ή ακόμη και επιθετική αντιμετώπιση του κινήματος αλληλεγγύης που επιλέγουν τμήματα της Αριστεράς με προεξάρχον αλλά δυστυχώς όχι μόνο το κομμουνιστικό κόμμα. Το εάν οι πρωτοβουλίες που αρθρώνονται γύρω από την προσφυγική κρίση είναι ενσωματώσιμες ή όχι, εξαρτάται πρώτα και κύρια από το πολιτικό τους περιεχόμενο, το υλικό και συμβολικό στίγμα που διαμορφώνουν. Εάν αυτή η κρίσιμη παράμετρος δεν λαμβάνεται υπόψιν το μόνο που μένει από την σχετική κριτική είναι ένας μεμψίμοιρος ωχαδερφισμός που δεν μπορεί παρά να εγκαλεί σε δράση το ίδιο εκείνο κράτος που ταυτοχρόνως καταγγέλλει για την ίδια τη δημιουργία του «προβλήματος».

Ένα δεύτερο σημείο έχει να κάνει με τα όρια των παρεμβάσεων και τις μορφές δράσης που επιλέγει το κίνημα αλληλεγγύης. Τόσο στην περίπτωση της κατάληψης του ξενοδοχείου City Plaza, όσο και σε άλλες δεν έλειψαν τα σχόλια ανθρώπων ακόμη και τάσεων της Αριστεράς που στηλίτευαν την «οικειοποίηση», «απαλλοτρίωση» ή ακόμη και «καταπάτηση» ιδιωτικών και δημόσιων χώρων προς όφελος της στέγασης ή της ποικιλότροπης περίθαλψης και βοήθειας των προσφύγων. Αναμφίβολα το κίνημα αλληλεγγύης οφείλει να είναι προσεκτικό τόσο απέναντι στις ευαισθησίες και λεπτές ισορροπίες των τοπικών κοινωνιών, όσο και στις ανάγκες και τα προβλήματα ακόμη και μεμονωμένων ιδιωτών που μπορεί να επηρεάζονται. Έχει αποδειχθεί πολλάκις άλλωστε ότι άνευ της στήριξης ή αν μη τι άλλο της ανοχής των τελευταίων η ίδια η επιτυχία των παρεμβάσεων/πρωτοβουλιών τίθεται εν αμφιβόλω. Από τη ορθή αυτή επισήμανση όμως μέχρι την υποστήριξη γενικώς και αορίστως του δικαιώματος ιδιοκτησίας μικρών (ή όχι και τόσο...)

κεφαλαιούχων, όπως στην συγκεκριμένη περίπτωση της Αχαρνών 78, υπάρχει σημαντικότερη απόσταση. Απόσταση που σχετίζεται με τον πυρήνα της στρατηγικής της κάθε πολιτικής δύναμης αναφορικά με τα κοινωνικά υποκείμενα ή τις κοινωνικές συμμαχίες που θέλει να εκφράζει. Υπό αυτή την έννοια το εάν η χρήση ενός ξενοδοχείου που επί 6 συναπτά έτη παρέμενε κλειστό για τη στέγαση προσφύγων και μεταναστών χαρακτηρίζεται «οικειοποίηση», «απαλλοτρίωση» ή «καταπάτηση» δεν είναι θέμα πολιτικής ανησυχίας ή αισθητικής αλλά πολιτικής κατεύθυνσης • επιλογή μεταξύ των δικαιωμάτων ενός εισοδηματία και ανθρώπων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο ή την οικονομική ανέχεια χωρών που δεν γνώρισαν ποτέ τίποτε άλλο από τα πιο βάρβαρα μνημόνια.

Ένα τρίτο σημείο έχει να κάνει με τις αντιπαραθέσεις που εγείρονται γύρω από την λογική περί της ίδιας της πολιτικής παρέμβασης της Αριστεράς στα ανά συγκυρία κοινωνικά και πολιτικά μέτωπα. Σε πλατιά τμήματα τόσο της πολιτικής όσο και της κοινωνικής Αριστεράς (αν και σαφώς περισσότερο της πρώτης παρά της δεύτερης) είναι δυστυχώς βαθιά εδραιωμένη η αντίληψη ότι ο ρόλος του «αριστερού», «αντικαπιταλιστικού», «ριζοσπαστικού», «προοδευτικού» κλπ κινήματος δεν είναι άλλος παρά η αποκάλυψη της πολιτικής 'απάτης' των κυβερνώντων, η μαχητική υπεράσπιση των κεκτημένων, η ανάδειξη των βαθύτερων προβληματικών του καπιταλιστικού συστήματος προς όφελος μιας μάλλον απροσδιόριστης διαδικασίας συσώρευσης 'γνώσης' και 'εμπειριών' από πλευράς των λαϊκών μαζών που θα συμπυκνωθεί κάπου/κάποτε σε μια στιγμή πολιτικής 'αποκάλυψης' και ανατροπής του σημερινού πλέγματος εξουσίας. Λέμε όμως «δυστυχώς» διότι παρά το ευγενές του στόχου υποτιμάται εδώ βαθύτατα η σημασία της άρθρωσης αντιπαραδείγματος, της διεκδίκησης όχι απλά των κεκτημένων αλλά μικρών υλικών νικών που θα 'προκαλούν' διαρκώς τον υφιστάμενο ταξικό συσχετισμό δύναμης, θα τονώνουν την συλλογική αυτοπεποίθηση και θα κατοχυρώνουν καλύτερες θέσεις για τα λαϊκά στρώματα στα πλαίσια ενός αναγκαστικά πολύπλοκου πολέμου θέσεων. Για να έρθουμε λοιπόν και στο επί της ουσίας θέμα μας εδώ, οι ανακοινώσεις για την υποκριτική και κατάπτυστη στάση της κυβέρνησης Τσίπρα στο προσφυγικό, οι αναλύσεις για τις επιδιώξεις και το ρόλο της Ε.Ε στο εξελισσόμενο δράμα του μεσανατολικού, ακόμη και οι πορείες συμπαράστασης στους πρόσφυγες και καταδίκης των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων είναι υπό αυτή την έννοια στοιχεία απαραίτητα, ημιτελή όμως στο βαθμό που δεν συνεπικουρούν στην δημιουργία και την ανάπτυξη μιας άλλης πραγματικότητας, ικανής να εγγράψει σήμερα, δια της πρακτικής, εκείνα τα ιδεολογικοπολιτικά στοιχεία που θα επιτρέψουν στον κόσμο της εργασίας, τους απλούς ανθρώπους του μεροκάματου, της ανεργίας, της επισφάλειας να στοχαστούν και να δράσουν αύριο με τρόπο πραγματικά ριζοσπαστικό.

Αξίζει να επισημανθεί ότι κοινή αφετηρία όλων όσοι συμμετέχουν στο εγχείρημα από τα πρώτα κιόλας βήματά του, αν και προερχόμενοι από διαφορετικά πολιτικά μετερίζια, ήταν η λογική πως η ρητορική της αλληλεγγύης πρέπει να συνδυάζεται και με τις αντίστοιχες πρακτικές. Να σπάσει η αμνηχανία μπροστά στην εικόνα των χιλιάδων προσφύγων στους δρόμους, χωρίς υποδομές και τα στοιχειώδη. Η αδύρρητη αυτή ανάγκη να μην εμπεδωθεί η εικόνα αυτή ως μια νέα κανονικότητα, ως κάτι που απλά συμβαίνει δίπλα μας, είναι που μας οδήγησε στην πρωτοβουλία αυτή. Μια πρωτοβουλία απέναντι στην κυβερνητική διαχείριση, μακριά και πέρα από κάθε λογική "επαγγελματοποίησης" της αλληλεγγύης.

Γιατί λοιπόν City Plaza;

Γιατί η κατάληψη της Αχαρνών 78 δεν είναι αποκύημα μιας ενστικτώδους βουλευσιαρχίας ούτε οικοδομείται στα πλαίσια μιας φιλανθρωπικής παρέμβασης άνευ βάθους και στόχων. Είναι μια πολιτική παρέμβαση με όλη τη σημασία του όρου. Είναι μια προσπάθεια δημιουργίας αντιπαραδείγματος με άξονα την ενεργό συμμετοχή των ίδιων των προσφύγων και της τοπικής κοινωνίας. Μια προσπάθεια συνολικοποίησης/ενιαιοποίησης του κινήματος αλληλεγγύης που πρέπει να αποκτήσει ενιαία δράση απευθυνόμενο εξίσου σε πρόσφυγες και τοπικές κοινωνίες. Μια προσπάθεια η αλληλεγγύη να ξεφύγει από τα όρια της απλής υποστήριξης και να λάβει πολιτικά χαρακτηριστικά. Να αναπτύξει αιτήματα, να διεκδικήσει, να αποτελέσει το σημείο συνάντησης του αγώνα όλων μας, Ελλήνων και μη για μια ζωή με

αξιοπρέπεια πέρα και έξω από τη σιδερόφραχτη πραγματικότητα των μνημονίων, της φτώχειας και του πολέμου. Μια προσπάθεια να οικοδομηθεί πάνω στην «ανθρωπιά» του κόσμου, αυτό το πηγαίο, βιωματικό αξιακό υπόβαθρο που ο Γκράμσι κάποτε ονόμασε «buon senso», εκείνο το πλέγμα ιδεολογικών πρακτικών που θα μας επιτρέψει να αμφισβητήσουμε τα όρια του ρεαλιστικού, να ξαναβρούμε την πίστη στη συλλογικότητα, να πιστέψουμε ξανά ότι ένας άλλος κόσμος, κοινωνικής ισότητας, δικαιοσύνης και ελευθερίας είναι εφικτός. Εδώ, σήμερα.

«Δεν πιστεύω στη φιλανθρωπία, πιστεύω στην αλληλεγγύη. Η φιλανθρωπία είναι κατακόρυφη, άρα είναι ντροπιαστική. Πηγαίνει από πάνω προς τα κάτω. Η αλληλεγγύη είναι οριζόντια. Σέβεσαι τον άλλο και μαθαίνεις από αυτόν. Έχω πολλά να μάθω από άλλους ανθρώπους».

Εδουάρδο Γκαλεάνο

Δανάη Ζερβού
Άγγελος Κοντογιάννης
Θωμάς Μάνθιος
Αριάδνη Σεργουλοπούλου
Δήμητρα Σταυρομήτρου